

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Komunikat dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej z 1 września 2022 r. w sprawie listy jawnych zadań w części ustnej egzaminu maturalnego z języka łemkowskiego jako języka mniejszości etnicznej w roku 2024
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny
<i>Przedmiot:</i>	Język łemkowski, część ustna
<i>Termin egzaminu:</i>	Termin główny – maj 2024 r. Termin dodatkowy – czerwiec 2024 r. Termin poprawkowy – sierpień 2024 r.
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	1 września 2022 r.

Na podstawie:

- 1) art. 9a ust. 2 pkt 10 lit. a tiret piąte ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty¹
- 2) art. 11 ust. 6 ustawy z dnia 12 maja 2022 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw²
- 3) rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 czerwca 2022 r. w sprawie wymagań egzaminacyjnych dla egzaminu maturalnego przeprowadzanego w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024³
- 4) § 6 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 1 sierpnia 2022 r. w sprawie egzaminu maturalnego⁴

ogłaszam listę jawnych zadań w części ustnej **egzaminu maturalnego z języka łemkowskiego jako języka mniejszości etnicznej** obowiązującą w roku 2024.⁵

1. Образ межлюдских реляций в лемківській літературі. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до оповідання Владимира Хыляка **Мій блаженной памяти дяк** і іншого літературного тексту.
2. В якій цілі писателі хоснуют в своїх творах гумор? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до оповідання Владимира Хыляка **Мій блаженной памяти дяк** і іншого літературного тексту.
3. Як творці вказуют межепоколінёвы рїжніці? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до оповідання Владимира Хыляка **Мій блаженной памяти дяк** і іншого літературного тексту.
4. Мотив біды в літературных текстах. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до повісти Владимира Хыляка **Руска доля** і іншого літературного тексту.
5. Мотив лемківской/ руской долі в літературных текстах. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до повісти Владимира Хыляка **Руска доля** і іншого літературного тексту.
6. Мотив зрады в літературных текстах. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до повісти Владимира Хыляка **Великій перекінчык в малым розмірі** і іншого літературного тексту.
7. Як творці передставляють героїв, што одышли од того, што рідне? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до повісти Владимира Хыляка **Великій перекінчык в малым розмірі** і іншого літературного тексту.
8. Як творці передставляють історичны події? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до повісти Владимира Хыляка **Шыбеничний верх** і іншого літературного тексту.
9. Мотив сну в літературных текстах. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до пёсы Клавдії Алексович **Заморочена** і іншого літературного тексту.

¹ Dz.U. z 2021 r. poz. 1915, z późn. zm.

² Dz.U. poz. 1116.

³ Dz.U. poz. 1246.

⁴ Dz.U. poz. 1644.

⁵ Szczegółowy opis części ustnej egzaminu maturalnego z języka łemkowskiego od roku szkolnego 2022/2023 (dla absolwentów 4-letniego liceum ogólnokształcącego oraz 5-letniego technikum) jest dostępny w [Informatorze o egzaminie maturalnym z języka łemkowskiego jako języka mniejszości etnicznej od roku szkolnego 2022/2023](#). W roku 2024 *Informator* należy czytać łącznie z [Aneksem](#). Niniejsza lista zadań jawnych określa **wyłącznie** zakres wiadomości i umiejętności sprawdzanych w pierwszym zadaniu w zestawie egzaminacyjnym, który zdający będzie losował podczas części ustnej egzaminu maturalnego z języka łemkowskiego w 2024 r. Niniejsza lista **nie wyczerpuje jednak** tematyki omawianej w zakresie każdej z lektur obowiązkowych. Lista ta **nie stanowi również** wytycznych dla nauczycieli określających wyłączną tematykę, która powinna być poruszana podczas zajęć. Znajomość problematyki lektur obowiązkowych sprawdzana będzie również w części pisemnej egzaminu maturalnego z języka łemkowskiego, także w zakresie, którego nie obejmuje niniejszy *Komunikat*.

10. Яку вартість для человека ма рідный язык? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до драмы Клавдії Алексович **Заморочена** і іншого літературного тексту.
11. Чом жытя серед своїх єст важне для человека? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до драмы Клавдії Алексович **Заморочена** і іншого літературного тексту.
12. Мотив матери в літературных текстах. Проаналізууй проблем, одкликуючы ся до верша Михаіла Нестерака **Для Тебе, моя мати!** і іншого літературного тексту.

Уж Тебе ніт, о моя мати!
 Я правду тоту розумію,
 Та, Боже мій, я все не сьмію
 Істині гіркій віру дати.

Де не посмотрю, в каждый кутик,
 Там всяди мене, мамо, гласкаш;
 Хоц нигде, нигде Тя не чути,
 Знам, же не вмерла Твоя ласка.

Коли єм Тобі раз остатній
 Зо слезом гварил – выбач мамо,
 Хоц жаль безмірний слово затмил,
 Ты голубила мя очами.

Товды то ледво чутний голос
 Годен – мі злomu – был пращати,
 Што нераз я Твій сивий волос
 Не знал належні вшанувати.

М. Нестерак, *Для Тебе, моя мати!*, «Лемківській Календар 1994», с. 93.

13. Як лемківскы творці представляють травматичны події з історії свого народу
 Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до дневника Теофіля Куриллы **Дневник Лемка з Талергофу** і іншого літературного тексту.
14. Чом записуваня травматичных досвідчынь єст важне для лемківской літературы?
 Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до дневника Теофіля Куриллы **Дневник Лемка з Талергофу** і іншого літературного тексту.
15. Як Лемкы можут тратити свій рідный язык? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до оповіданя Ваня Гунянky **В Америці** і іншого літературного тексту.
16. Мотив еміграції в літературных текстах. Проаналізууй проблем, одкликуючы ся до оповіданя Ваня Гунянky **В Америці** і іншого літературного тексту.
17. Як в лемківській літературі сут представляны рідны традиції? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до песьы Івана Русенky **Вертеп в Карпатах** і іншого літературного тексту.
18. Як творці представляють Лемковину по выселінях? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до верша Івана Русенky **Тепер на Лемковині** і іншого літературного тексту.

А терер смутно там в Карпатах,
 Нигде не дзвонит в церквах дзвон,

Не видно там нашого брата
– ани в Высовій,
– ани в Лабовій,
вшыткы вон!

Лемківской не чути бесіды,
Затихли пісні серед гір,
Лем духы дідів, пра-прадів
блукуют сами
медже горами
з бору в бір. [...]

Гей, бідны Лемкы выселены,
Од Одры – Нисы по Дон-Бас,
А села, поля залишены,
опустошали,
позарастали
терньом зас.

I. Русенко, *Тепер на Лемковині*, [в:] I. Русенко, *Русенко. Выбране*, ред. П. Трохановській, Крениця-Ліґниця 2010, с. 133.

19. Яку функцію в лемківській літературі ма вводжыня гірского краєвиду? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до верша Івана Русенкы **Лемковина** і іншого літературного тексту.

Каменисти пути і потоки рвучы,
Березовы дебри і лісы дремучы,
Кычеры высокы, поляны зелены,
Пропастны ростокы, зрубы пороснены...
А школы маленькы, хыжы деревяны,
Діточкы босенкы, люде застараны...
Темно в хыжи, смутно смотрят іконы на стінах,
Коло пеца бренчат мухы, гуси, куры в сінях...
Кус дерева за стодолом, на купі чатина,
Біда смотрит через выглед – ото Лемковина.

Я родил ся твоім сыном – доля моя бідна,
Та люблю тя, Лемковино, моя мати рідна!
І хоц земля наша бідна, доля незавидна –
Не забудут мої очы тихых гірских ночи,
Ани серце не забуде, покаль жыти буде.

Бо ци-м годен позабыти нашу гірску красу,
І смеречкы, і поляны, де ся уці пасут,
І черниці, і яфыры, ягоды, малины?...
Верабоже, не забуду нигда Лемковины! [...]

I. Русенко, *Лемковина*, [в:] *Русенко. Выбране*, ред. П. Трохановській, Крениця-Ліґниця 2010, с. 39.

20. Чом вчыня ся єст важне в жытю чловека? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до верша Івана Русенки **Треба нам науки** і іншого літературного тексту.

Хоц маме кріпкы руки,
Хоц маме добре здравя –
Без школи, без науки
Мудрійшы нас задавят.

Бо хоц голову маме
І мозок в тій голові,
То мы не понимаеме,
Што о нас дахто повіст.

Бо хоц і очы маме,
Видиме, як сонце світит,
Лем вшыткого, як другы,
Не можеме видіти.

Мы лем горе чуєме,
Бо серце маме в груди,
Лем того горя ништо
Николи чути не буде.

Хто нам другом, хто врагом?
Мы каждому вірили,
На мотузку нас вели –
Свойой не мали мы ціли.

І мы все бідны, голы,
Хоц маме кріпкы руки.
Бо ніт в нас свойой школы
І свойой ніт науки.

І. Русенко, *Треба нам науки*, [в:] Русенко. *Вибране*, ред. П. Трохановскій,
Крениця-Ліґниця 2010, с. 48.

21. Образ войны в лемківській літературі. Проаналізуј проблем, одкликуючы ся до спомину Симеона Пыжа **Горлицкій Бурсак** і іншого літературного тексту.
22. Образ штоденного жытя в часах войны. Проаналізуј проблем, одкликуючы ся до спомину Симеона Пыжа **Горлицкій Бурсак** і іншого літературного тексту.
23. Мотив приязни в літературных текстах. Проаналізуј проблем, одкликуючы ся до спомину Семана Мадзеляна **Ой, верше, мій верше** і іншого літературного тексту.
24. Краса рідной землі в літературі. Проаналізуј проблем, одкликуючы ся до спомину Семана Мадзеляна **Ой, верше, мій верше** і іншого літературного тексту.
25. Рідны звыкы і віруваня в лемківській літературі. Проаналізуј проблем, одкликуючы ся до оповіданя Семана Мадзеляна **Дідова студня** і іншого літературного тексту.

26. Представліня повоєнної долі Лемків в літературі. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до спомину Нестора Репелы **А дале – степ і степ** і іншого літературного тексту.
27. Як творці передставляют травмичны досвідчыня? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до спомину Нестора Репелы **А дале – степ і степ** і іншого літературного тексту.
28. Мотив жены в літературных текстах. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до спомину Маріі Мальцовской **Материна свічка** і іншого літературного тексту.
29. Яку функцию полнят співанкы/ співаня в жытю Русинів Лемків? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до оповіданя Маріі Мальцовской **Веце біды як воды** і іншого літературного тексту.
30. Мотив незгоды в літературных текстах. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до гуморескы Івана Желема **Груба Берта** і іншого літературного тексту.
31. Образ ґаздыні в літературных текстах. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до гуморескы Івана Желема **Груба Берта** і іншого літературного тексту.
32. Образ сусідскых одношынь на Лемковині. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до гуморескы Івана Желема **Груба Берта** і іншого літературного тексту.
33. З чым ся лемківскым творцям асоціюе Лемковина? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до гуморескы Івана Желема **Повіл бы-м вам дашто** і іншого літературного тексту.
34. Мотив тугы за втраченом Отчызном в літературных текстах. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до верша Івана Желема *****Уж ся мі не снит** і іншого літературного тексту.

Уж ся мі не снит
Рін над потоком
І гуси на ній ґелґотливы.
Уж ся мі не снят
Тополі высокы
Над хыжом мойом сиротливом.
Уж ся мі не снят
Камінны урвиска
І ґірскы зелены убочы.
Уж ся мі не снят
Далекы і близкы
Карпатскы замрияны ночы.
Уж ся мі не снит,
Же Фырдей задерат
До хмары високу вершыну.
І смутно, як отец
За сыном вызерат
За мном аж ту в Україну.
Уж ся мі не снит
В щесливу годину
Край, што-с мі дал го, о Боже,

Уж ся мі не снит
Моя Лемковина,
Бо спати уж про ню не могу.

І. Желем, ****Уж ся мі не снит*, [в:] *Ци то лем туга, ци надія. Антологія повиселенчой лемківской літературы*, ред. О. Дуць-Файфер, Ліґниця 2002, с. 143–144.

35. Як виглядають одношыня медже человеком а природом? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до байкы/ оповіданя Івана Головачака **Не рубай яличку** і іншого літературного тексту.
36. Мотив етнічного коріня в літературных текстах. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до пёсы Андрия Копчы **Одтяте коріня** і іншого літературного тексту.
37. Трагедия выселіня в літературных текстах. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до пёсы Андрия Копчы **Одтяте коріня** і іншого літературного тексту.
38. Як творці передставляют жытя по смерти? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до гуморескы Теодора Кузяка **Сафат в Раю** і іншого літературного тексту.
39. Як творці передставляют дітинство на Лемковині? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до спомину Теодора Кузяка **Такэ было моє дітинство** і іншого літературного тексту.
40. Мотив подорожы в літературных текстах. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до оповіданя Павла Ксенича **Куріня шкодит** і іншого літературного тексту.
41. Лемківскы Ватры як еден зо способів плеканя рідного. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до оповіданя Павла Ксенича **Петро і Ватра** і іншого літературного тексту.
42. Што сучасні значыт для Лемків любов до свойой отчызны? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до оповіданя Павла Коробчака *** **Нигда-м не виділ гір...** і іншого літературного тексту.
43. Як творці передставляют лемківскы села сперед выселіня? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до оповіданя Михайла Дзіндзя **Пришла коза до воза** і іншого літературного тексту.
44. Мотив хыжы в літературных текстах. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до оповіданя Володислава Грабана **Велійны ремініцензии** і іншого літературного тексту.
45. Як творці передставляют рідны обряды? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до оповіданя Володислава Грабана **Велійны ремініцензии** і іншого літературного тексту.
46. Образ лемківскых свят в літературі. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до оповіданя Петра Мурянки **Велійне інтермеццо** і іншого літературного тексту.
47. Што човекови приносит щестя? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до оповіданя Петра Мурянки **Велійне інтермеццо** і іншого літературного тексту.
48. Мотив віры в літературі. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до драмы Петра Мурянки **Сонце сходит і заходит** і іншого літературного тексту.
49. Историчны мотивы в літературі. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до драмы Петра Мурянки **Сонце сходит і заходит** і іншого літературного тексту.

50. Мотив вірувань передків в літературі. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до драмы Петра Мурыянки **Сонце сходить і заходит** і іншого літературного тексту.

CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA
DYREKTOR

dr Marcin Smolik